

Rafi Tsirkin-Sadan

*A Jewish Letter at the Pushkin's Library
Yossef Haim Brenner's Thought and Its Connection
to Russian Literature and Thought*

תוכן העניינים

מבוא	7
מטרת החיבור	7
יצירתו של י"ח ברנר כראי המחקר	10
מתודולוגיה	16
שלמי תודה	17
פרק א: בין אסתטיקה לפוליטיקה: התרבות הרוסית במחצית השנייה של המאה התשע-עשרה	21
פרק ב: הפואטיקה של ברנר והדגמים הפואטיים הרוסיים	31
"עמנו צריך": ברנר והביקורת הרוסית	31
"פיסארכ אומר": אהבה ו"הרס האסתטיקה" ברומן "בחורף"	39
המולת החיים כעיקרון אסתטי: ברנר והסופרים הנורדניקים	49
כחיפוש הקול האותנטי: אינטרסקטואליות, פרודיה ועירוב סוגות ביצירותיהם של ברנר ודוסטויבסקי	57
דמות המרכז ביצירתו של ברנר ושיר "גיבור זמננו" כרוסיה	69
פרק ג: ביקורת הספרות של ברנר ותאוריות הראליזם הרוסי	78
דגם "גיבור זמננו" כביקורת הספרות של ברנר	78
לקראת המפנה הסובייטיבי בספרות העברית	94
התאוריה האורגנית והערכת עצמנו	101
פרק ד: מחשבתו החברתית של ברנר והסוציאליזם הנורדניקי	117
"השאלות האורות": ברנר והפסימיסטים הצעירים בהומל	117
"בחורה לארמה": טולסטויאניות ונורדניציסטוב בעולמו של פיירארמן	125
"האמת האמתית": ברנר קורא את מיכאילובסקי	132

עריכת הלשוני: נעה רוזן

הספר יצא לאור בסיוע

המכון ליהדות זמננו, האוניברסיטה העברית, ירושלים

בית שלום עליכם

משרד התרבות והספורט – מינהל התרבות

מסת"ב 3-106-536-965-978 ISBN

©

כל הזכויות שמורות למוסד ביאליק • ירושלים תשע"ג

סדר ועימוד: יהודית שטרנבוך

נדפס בדפוס אויפסט שלמה נתן

Copyright by the Bialik Institute, Jerusalem 2013

www.bialik-publishing.co.il

Printed in Israel

145	האינטליגנציה והמהפכה: המחשבה החברתית של ברנר ותפיסת ההיסטוריה במחשבה הנרדניקית
159	לקראת סינתזה נרדניקית-טולסטויאנית
164	ברנר כנרדניק יהודי והמהפכה הרוסית
171	פרק ה': גיבורי ברנר בין העולם היהודי לעולם הרוסי "קול-החיים, הקורא למרחב": גיבורי "בחורף" ו"מסביב לנקודה"
171	בין התרבות העברית לתרבות הרוסית
186	"הטיפוס העניני" לעומת "הטיפוס הטורף": פייראמן ובורסוף
196	דוכובורצ'סטבו: אברמזון ואוריאל דוידובסקי
205	היהודים הרוסים ב"מא. עד מ. ו"כ"שנה אחת"
221	הסינתזה בצל הפוגרומים: יהודים ורוסים כיצירתו הלנדונית של ברנר
231	טיפוס "הטורף" לעומת טיפוס "העניני" ביצירתו הארץ-ישראלית של ברנר
239	כיכליוגרפיה
257	מפתח

מבוא

מטרת החיבור

התרבות היהודית במזרח אירופה בסוף המאה התשע-עשרה ובתחילת המאה העשרים התפתחה בזיקה הדוקה לתרבות הרוסית. זיקה זו באה לידי ביטוי בהשתלבות היהודים בחיי הרוח של החברה הרוסית מכאן, ובזרימת הרעיונות שהעסיקו את חיי התרבות הפוליטיקה ברוסיה אל השיח היהודי מכאן. עם זאת, השפעת הספרות הרוסית והמחשבה החברתית הרוסית על השיח היהודי לא הובילה להפנמה מלאה של הרכיבים הרוסיים בתרבות היהודית כגלל שהעסיקו את חיי התרבות הפוליטיקה ברוסיה אל השיח היהודי מכאן. עם זאת, השפעת הספרות הרוסית והמחשבה החברתית הרוסית על השיח היהודי לא הובילה להפנמה מלאה של הרכיבים הרוסיים בתרבות היהודית כגלל שהעסיקו את חיי התרבות הפוליטיקה ברוסיה אל השיח היהודי מכאן. עם זאת, השפעת הספרות הרוסית והמחשבה החברתית הרוסית על השיח היהודי לא הובילה להפנמה מלאה של הרכיבים הרוסיים בתרבות היהודית כגלל שהעסיקו את חיי התרבות הפוליטיקה ברוסיה אל השיח היהודי מכאן.

המטרה של חיבור זה היא להבהיר את ההקשר ההיסטורי והחברתי של התרבות היהודית במזרח אירופה בסוף המאה התשע-עשרה ובתחילת המאה העשרים. המטרה היא להבהיר את ההקשר ההיסטורי והחברתי של התרבות היהודית במזרח אירופה בסוף המאה התשע-עשרה ובתחילת המאה העשרים. המטרה היא להבהיר את ההקשר ההיסטורי והחברתי של התרבות היהודית במזרח אירופה בסוף המאה התשע-עשרה ובתחילת המאה העשרים.